

Výukový modul pro třídy s Montessori pedagogikou 2.ročník

Základní škola a Mateřská škola Brno, Pastviny 70, příspěvková organizace

Vzdělávací modul vznikl za podpory grantového projektu v rámci globálního grantu CZ.1.07/1.1.02 Zvyšování kvality ve vzdělávání v Jihomoravském kraji Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost pod názvem „Podpora Montessori pedagogiky na ZŠ Pastviny“, CZ.1.07/1.1.02/03.0036

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Obsah

ÚVOD	3
Filosofie Montessori pedagogiky	4
Pojmy a principy pedagogiky Marie Montessori	5
Výukové metody a organizační formy práce v Montessori třídách	6
Výukové metody práce.....	6
Organizační formy práce	7
Montessori třída.....	7
Role pedagoga v Montessori třídě.....	8
Pojetí role pedagoga v Montessori třídě se inspiruje a do určité míry ztotožňuje s výše uvedeným dvanáctem.....	9
Český jazyk a literatura	10
MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE	15
Hudební výchova.....	18
Pracovní činnosti	20
Tělesná výchova	22
Pomůcky.....	25
SEGUINOVA TABULKA I (10 – 19)	39
SEGUINOVA TABULKA II (11 – 99)	40
STOVKOVÝ ŘETĚZ	41
TISÍCOVÝ ŘETĚZ.....	42
STOVKOVÁ TABULE	43

ÚVOD

Od září roku 2008 vznikly v ZŠ a MŠ Brno, Pastviny třídy 1. stupně s Montessori pedagogikou. V rámci projektu „ Podpora Montessori pedagogiky na ZŠ Pastviny“, financovaného ESF OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, byly zpracované výukové moduly pro jednotlivé ročníky prvního stupně a průřezové výukové moduly EVVO a ICT. Moduly jsou zaměřené na využití Montessori pomůcek ve výuce základní školy a Montessori tříd. Obsahují jak rozvržení učiva v jednotlivých ročnících dle RVP ZV, tak i metodiku práce s konkrétními Montessori pomůckami včetně fotodokumentace. Výukové moduly budou metodickým materiálem pro vyučující v Montessori třídách především v oblasti práce s pomůckami. Metodika práce s pomůckami je zpracována tak, aby ji mohli používat i žáci při individuální práci.

V rámci ověřování jednotlivých modulů budeme postupně zpracovávat pracovní listy a další materiál, který bude možné při práci s pomůckami využít. Tento materiál bude dostupný v písemné podobě v naší škole. Výukové moduly zpracovávaly učitelky Montessori tříd. Vycházely přitom z teoretických i praktických základů Montessori pedagogiky, které získaly v rámci Diplomovaného kurzu Montessori. Fotodokumentaci jsme pořídili v prostorách našich Montessori tříd, pracovali jsme s pomůckami, které byly zakoupeny v rámci projektu.

Filosofie Montessori pedagogiky

„...tak jsme se přesvědčili, že vzdělávání není něco, co dělá učitel, ale že je to přirozený proces, který probíhá samovolně v každé lidské bytosti. Jeho podstatou není naslouchání slovům, ale praktická zkušenost, kterou jedinec získává při aktivním působení na své okolí. Úkolem učitel tedy není mluvit, nýbrž promyslet a připravit takový sled motivačních prvků, který by děti vedl ke spontánnímu vstřebávání vědomostí a osvojování dovedností ve speciálním, pro ně připraveném prostředí.“ (M. Montessori)

- *„Dítě je tvůrce sebe sama.“ (M. Montessori)*

Montessori pedagogika je pedocentrická, je založena na důvěře v dítě, v jeho schopnost vlastního rozvoje.

„Obrazně by se dalo říci, že v každém dítěti je skryt obětavý, neúnavný učitel, který dokáže kohokoliv kdekoliv na světě dovést ke kýženému výsledku.“ (M. Montessori)

- *„Pomoz mi, abych to dokázal sám.“ (M. Montessori)*

Pedagogové dítě provázejí, poskytují mu prostor učít se být samostatné, nezávislé, zodpovědné. Pokud to dítě potřebuje, má možnost se kdykoliv obrátit na učitele jako oporu v nejistotě.

- *Senzitivní fáze* jsou citlivá období, kdy je dítě naladěno pro získávání určitých dovedností. Učí se samo, bez velké námahy. V tomto období jsou získané poznatky trvalé (učení pro život). Pokud nejsou senzitivní fáze využity, dítě se později učí dané dovednosti s větším úsilím a za delší čas.

Marie Montessori rozdělila vývoj dítěte do tří stádií a každé nazvala podle toho, jaká činnost převažovala:

1. stádium

0 – 3 roky: duševní embryo

3 - 6 let: tvůrce člověka

2. stádium

6 – 9 let: průzkumník

9 – 12 let: vědec

3. stádium

12 – 15 let: organizátor

15 – 18 let: společenský účastník

- *Svobodná volba* je specifickou lidskou schopností a potřebou. Možnost naučit se tuto schopnost rozvíjet a respektovat u druhých vede děti k demokratickým principům současné společnosti a zodpovědnosti za spoluutváření světa, jež je klíčovou rolí lidského druhu.

Pojmy a principy pedagogiky Marie Montessori

připravené prostředí

- podporuje zájem žáka, je vnitřně motivováno k práci
- pomáhá mu zafixovat si správné pracovní návyky
- spolupodílí se na utváření individuality žáka
- žák se v připraveném prostředí snadněji učí být samostatné, zodpovědné
- zahrnuje prostory pro výuku, montessori pomůcky a učitele

řád

- žák se lehce orientuje v uspořádaném prostředí, tím mu je umožňováno být nezávislé, svobodně si volit práci, naladit se na sebe, uvědomit si, s čím, s kým chce pracovat
- žáci pracují podle vlastních zkušeností a s takovými pomůckami, které jsou pro ně v daném vývojové fázi přiměřené, postupují od konkrétního k abstraktnímu, od jednoduchého ke složitějšímu

svobodná volba práce

- v rámci daných pravidel si žák vybírá pomůcku, se kterou chce pracovat
- žák má možnost volby, učí se respektu
  - k sobě (vnímat vlastní potřeby – tělesné, to, co ho právě zajímá, to, co chce rozvíjet)
  - k druhým
  - k prostředí
- pokud má žák možnost vybrat si, na čem chce právě pracovat, učí se s lehkostí a snadno vstřebává informace, které by si neosvojil, pokud na ně právě není naladěný nebo pokud by někdo jiný určoval, co právě musí dělat

celostní učení

- žák postupuje cestou „od uchopení k pochopení“, k tomu mu pomáhají nabídnuté pomůcky
- žák se učí poznávat přírodní zákonitosti, učitel zpracovává programy k tématům Kosmické výchovy, která je zastřešující oblastí v metodice Montessori pedagogiky
- učitel vychází ze zájmu žáků, nabízí aktivity, které s tímto zájmem souvisí, propojuje pomocí nabízených aktivit všechny oblasti Montessori pedagogiky (oblast praktických dovedností, oblast smyslovou, matematickou, jazykovou)
- žák se učí přemýšlet v souvislostech, propojovat své zkušenosti s novými podněty, rozvíjet se
- při práci s pomůckami je žák zapojen do procesu poznávání a učení „celý“
  - tělesná stránka (vybírá si pomůcku, pracuje, uklízí – fyzická aktivita)
  - duševní stránka
  - emocionální (prožívá uspokojení ze zvolené práce – mohlo si ji vybrat)
  - kognitivní (objevuje nové poznatky jedinečným vlastním způsobem)

práce s chybou

Marie Montessori tvrdila, že „chyby s námi žijí a mají svůj smysl“. Byla přesvědčena, že „znalost toho, že můžeme udělat chybu a sami ji bez cizí pomoci kontrolovat, je jednou z největších vymožeností psychické svobody.“

- žákovi je předáván pozitivní postoj k chybě, tzn. vědomí, že každá chyba se dá odhalit a napravit
- pokud žák ví, že své chyby může napravit, získává více samostatnosti, nezávislosti, jistoty

- montessori pomůcky a materiály mají v sobě většinou „zabudovanou“ zpětnou vazbu pro toho, kdo s nimi pracuje, jsou tzv. samokontrolovatelné

polarizace pozornosti

- schopnost žáka intenzivně a dlouhodobě se soustředit na práci

- skládá se ze tří fází:

1. žák hledá (může se zdát roztěkaný)
2. tzv. velká práce (žák našel, co ho zaujalo, pracuje)
3. nasycení (žák ukončí práci, uklidí, je spokojený, klidný)

- k polarizaci pozornosti žáka pomáhá připravené prostředí, práce s pomůckami, cvičení ticha a tichá, klidná atmosféra ve třídě, kde se žáci učí- schopnost polarizace pozornosti úzce souvisí s tzv. „normalizací“ (ve školním prostředí souvisí se znalostí pravidel v prostorách tříd, pravidel při práci s pomůckami a pravidel pro přípravu a uspořádání pracovního prostoru – kobereček, lavice)

- nenormalizovaný dospělý nemůže normalizovat žáka, takže pro dospělé i pro žáky v Montessori třídách platí stejná pravidla

věková přiměřenost

- učitel by měl znát specifické potřeby žáků v jednotlivých vývojových obdobích a přizpůsobovat jim způsob práce s veškerým Montessori materiálem (pomůcky, programy...)

- pokud si např. žák v prvním ročníku vybere pomůcku, která neodpovídá obsahu učiva v prvním ročníku, učitel provede ukázkou a sleduje, zda byl žák zaujatý nebo ne, pokud bude práce pro žáka ještě obtížná nebo příliš abstraktní, tak si ji příště nevybere (Neříkáme: „To pro tebe ještě není. To je pro tebe moc těžké. To je až pro třetíáky.“)

- pokud vidíme, že žák používá pomůcku jako „hračku“, pomůžeme mu ji uklidit a nabídneme mu konkrétnější, přiměřenější pomůcku, čas na odpočinek nebo ho necháme vybrat si něco jiného, co ho bude opravdu zajímat a s čím bude soustředěně pracovat

Výukové metody a organizační formy práce v Montessori třídách

Výukové metody práce

Výukovou metodu chápeme jako cestu k dosažení stanovených výukových cílů.

- samostatná práce dětí s pomůckou, práce s knihou, práce s učebnicí, pracovním sešitem
- vrstevnické vyučování – učení vyučováním (učení druhého, od druhého - dítě spolupracuje s druhým a samo se stává „učitelem“ nebo naopak potřebuje pomoc znalějšího spolužáka)
- pozorování (předmětů, jevů, modelů, pokusů, činností)
- ukázková práce s pomůckou (učitel nebo spolužák předvádí jednotlivci nebo skupině dětí)
- experimentování při práci s pomůckou (dítě samo objevuje, přichází na souvislosti)
- metody praktické (návěky pohybových, pracovních dovedností, pracovní činnosti, grafické, výtvarné činnosti...)
- didaktické hry
- metody hraní rolí
- brainstorming
- „problémové učení“ (dětem je přednesena taková učební úloha, na kterou neznají odpověď, k odpovědi se postupně dopracují na základě vlastní aktivity a případně za pomoci učitele)
- slovní metody (vyprávění, instruktáž,...)

- videoprojekce

Organizační formy práce

Pod pojmem organizační formy práce se zpravidla chápe uspořádání vyučovacího procesu, tedy vytvořené prostředí a způsob organizace činnosti učitele a žáků při vyučování.

- hromadná a frontální výuka (v Montessori pedagogice je ve vyučování používána např. při vyvozování nového učiva, při společném programu na elipse, při potřebě procvičení učiva)

- diferenciovaná výuka (např. rozdělení do skupin podle intelektových schopností dětí, podle aktuálního zájmu o dané téma, podle nadání...), úkoly pro práci jsou přizpůsobeny schopnostem a potřebám dětí (např. u integrovaných žáků – děti se SPU, SPCH, ADHD, ADD, autismem, nějakým fyzickým postižením)

- skupinová a kooperativní výuka (patří sem i tzv. párové učení)

- tzv. volná práce (děti pracují se zvoleným materiálem, pomůckami, na učitele se obrací, pokud potřebují pomoc), smysl a efektivita volné práce je závislá na respektu pravidel od všech osob (děti, pedagogové, návštěvy), které jsou přítomny nebo přicházejí do prostoru Montessori třídy

- integrovaná tematická výuka

- projektová výuka

Montessori třída

a) heterogenní skupina dětí

- Montessori metoda předpokládá pro práci a učení heterogenní uspořádání
- podporuje demokratické principy rozhodování, spolupráci, ohleduplnost, trpělivost, toleranci, vzájemnou pomoc, ale i vzájemnou inspiraci a získávání sociálních dovedností
- ve třídě jsou chlapani i děvčata
- ideální je propojení tří po sobě následujících ročníků (např. děti z 1., 2., 3. ročníku nebo 3., 4., 5. ročníku v jedné třídě)
- v Montessori třídě se mohou učit děti nadané i integrované (Montessori metoda však je velmi ovlivněna a někdy i zatížena počtem a poměrem těchto dětí)
- Montessori třída by měla být skupina s menším počtem žáků (ideál 16-20 dětí)

b) materiální vybavení Montessori třídy

- stěny třídy by měly být vymalovány jemnými pastelovými odstíny – vede k zaměření na práci, neodvádí pozornost, měly by být zaplňovány s promyšlením – nepřesycovat děti vizuálními vjemy (souvisí to i s vystavováním dětských prací a výtvorů, ty by měly být vystavovány se souhlasem dítěte, v aktuální souvislosti s děním ve výuce)
- třídy jsou vybaveny policemi, v nichž jsou uloženy pomůcky a veškerý didaktický materiál tak, aby byl pro děti snadno přístupný (ve výšce jejich očí), nábytek (lavice, židle, stolky...) ve třídě je přizpůsoben výšce dětí (např. dva ročníky ve třídě – je potřeba mít různou výšku nábytku)

- didaktický materiál je uspořádán v řádu – při ukládání do polic postupujeme zleva doprava, shora dolů, od jednoduššího ke složitějšímu, od konkrétního k abstraktnímu
- didaktický materiál je ukládán a uklízen vždy na stejné místo (snadná orientace pro děti), je ve třídě vždy jednou (děti se učí respektu, toleranci a také přijímat omezení, váží si toho, že pomůcka, s níž chtějí pracovat, je zrovna k dispozici)
- ve třídě jsou koberečky různé velikosti, na nichž děti pracují podle daných pravidel s didaktickým materiálem
- ve třídě se může nacházet na podlaze trvale připravená elipsa
- třída je vybavena potřebným didaktickým materiálem, na vybavení třídy se finančně i manuálně spolupodílejí rodiče dětí (pomoc při výrobě nových pomůcek, pracovních listů k pomůckám...)

c) organizační strategie

- ve třídě jsou viditelně umístěna pravidla třídy, která platí pro děti pedagogické pracovníky i návštěvy
- vyučování probíhá v blocích oddělených přestávkami (jeden blok může mít 45 nebo 90 minut, podle složení konkrétní třídy), výuka začíná v 8. 00, všichni se scházíme na elipse, po společném ranním zahájení následuje první pracovní blok volné práce nebo mírně usměrněné učitelem, každý blok je ukončen krátkým shrnutím, zhodnocením práce, sdílením poznání s ostatními dětmi a zápisem udělané práce do denního plánu
- anglický jazyk je vyučován společně s dětmi z ostatních tříd, probíhá ve stejných ročnících, ve skupinách podle úrovně vědomostí dětí, žáci odcházejí do jiných tříd do svých skupin, některé další předměty jsou také vyučovány mimo prostory Montessori tříd (např. Hv, Vv, informatika) a někdy nejsou vyučovány třídním učitelem
- tělesná výchova probíhá v tělocvičně nebo venku v areálu školy, na plavání odchází žáci ve stanovenou dobu do bazénu
- Montessori třída je otevřená tzn., že po dohodě s třídním učitelem je možné navštívit výuku a případně se aktivně podílet na programu ve výuce

Role pedagoga v Montessori třídě

Pro principy vzdělávání Marie Montessori vytvořila následující dvanáctero:

- *Vychovatel vytváří předem připravené prostředí a stará se o něj*
- *Vychovatel sám ovládá užívání a využití didaktického materiálu a umí dětem zprostředkovat jeho používání*
- *Vychovatel je aktivním, když zprostředkovává dítěti vztah s okolím, je pasivním, pokud se již tento vztah uskutečnil*
- *Vychovatel děti neustále pozoruje a diagnostikuje, aby uměl pomoci, když je požádán o pomoc*
- *Vychovatel podává a smí podat pomocnou ruku jen tehdy, když je požádán o pomoc*
- *Vychovatel naslouchá a potom se ptá, avšak jen tehdy, když je o pomoc požádán*

- *Vychovatel respektuje dítě, když pracuje a nevyrušuje ho*
- *Vychovatel respektuje dítě, když dělá chyby, aniž by ho hned opravoval*
- *Vychovatel respektuje dítě, které přihlíží práci jiných, aniž by ho rušil a nutil do práce*
- *Vychovatel se stále pokouší nadchnout děti pro práci s materiálem v jejich okolí*
- *Vychovatel nechává dítěti pocítit, že se na jeho pomoc může kdykoliv spolehnout, svou pomoc ale nikdy nevnucuje*
- *Vychovatel nabízí dítěti, které skončilo svoji práci a vyčerpalo své síly mlčky svou duši*

Pojetí role pedagoga v Montessori třídě se inspiruje a do určité míry ztotožňuje s výše uvedeným dvanáctem.

- pedagog je průvodcem dítěte při jeho cestě vzděláváním
- pedagog plně respektuje, že v centru pozornosti stojí žák a komplexní rozvoj jeho osobnosti, nikoliv učivo nebo jeho autorita a podle toho k žákům přistupuje
- pedagog zná vývojová stadia dítěte a podle toho volí způsob práce s veškerým montessori materiálem, organizaci práce...
- pedagog je „normalizovaná“ osoba, tzn. vědomě pracuje na ztotožnění se s pravidly pro práci v montessori třídě
- pedagog se stále vzdělává, prohlubuje své znalosti a rozvíjí osobnostní kvality
- pedagog by měl znát základní osobnostní rysy svoje i dětské a podle toho k dětem přistupovat
- pedagog vystupuje jako autorita tehdy, pokud dítě ještě není autoritou samo sobě
- pedagog spíše pozoruje a přemýšlí o práci, chování, jednání dětí, teprve potom zasahuje, opírá se o pozorovací archy, do nichž své pozorování zaznamenává
- pedagog učí děti řešit konflikty, neřeší je za ně
- pedagog komunikuje s dítětem především svým chováním, ukazuje, jak se chovat, jak mluvit, jak pracovat...
- pedagog verbálně komunikuje s dítětem raději méně, stručně, jemně (tón, síla hlasu), s respektem
- při verbální komunikaci pedagog používá respektující a efektivní komunikační strategie, které posilují vnitřní motivaci, např.
  - oprávněné požadavky
  - uznání, ocenění
  - já-výroky
  - empatie
  - popis
  - sdělení očekávání
  - možnost výběru
  - řešení problému v komunitním kruhu, atd.

(podrobněji viz kapitola Hodnocení v Montessori třídě)

- pedagog práci dětí nebo veškeré jejich výtvary pozoruje, případně popisuje, naslouchá dítěti, nechává dítě, aby mu sdělilo, co se rozhodne sdělit, aby sdílelo, co chce sdílet

Český jazyk a literatura

Charakteristika

Žáci v Montessori třídách se učí získávat informace z různých zdrojů – k dispozici je knihovna s dětskou literaturou a čítankami, slovníky, encyklopediemi, jako informační zdroj slouží učebnice českého jazyka a literatury, možnost přístupu na internet. Žáci pracují také podle písemných instrukcí, které doplňují materiály pro samostatnou práci. Vedeme žáky k obohacování slovní zásoby novými pojmy, které se učí propojovat na fakta.

Pro čtení, psaní, mluvnická pravidla, slohový výcvik a literaturu je ve třídě připraven „jazykový materiál“, který respektuje zásady pro připravené prostředí v pedagogickém systému Montessori.

Ve škole je zajištěna možnost komunikace mezi žáky na partnerské úrovni také s učiteli a dospělými. Součástí běžného života třídy je komunitní kruh (elipsa), kde mají žáci možnost sdělovat své zážitky, diskutovat, vyjadřovat se k problémům, pravidlům, prezentovat informace, hodnotit svou práci. Nedílnou součástí jazykové oblasti je společná práce a komunikace mezi žáky, při které se učí jeden od druhého a společně pracují na zadaných úkolech. Využíváme aktuálních událostí a života třídy a školy, při kterých mohou žáci využívat své jazykové dovednosti a prezentovat svou práci. Za důležité považujeme, aby se žáci učili mluvit o svých pocitech, zkušenostech, zážitcích a názorech a nebáli se je konfrontovat s druhými.

Učitel využívá senzitivních období, zájmu a naladění dítěte, doporučuje mu vhodné činnosti, které odpovídají schopnostem a úrovni, na které se dítě nachází.

Proces osvojování českého jazyka tedy směřuje k:

- osvojení počátečního čtení a psaní
- osvojení kultury mluvené řeči (spontánní řeč i projevy při recitaci, dramatizaci)
- zvládnutí grafického projevu – čitelného, funkčního

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

Výchova demokratického občana

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Multikulturní výchova

Environmentální výchova

Mediální výchova

2. ROČNÍK

pomůcky	Výstup	učivo
<p>příběhy na kartách - komiks</p> <p>obtahovací písmena „knížky“ a karty</p> <p>- Tygr a myš</p> <p>- Ježek</p> <p>karty s textem k diktování</p>	<p>Komunikační a slohová výchova</p> <p>Číst plynule s porozuměním jednoduché texty nahlas i potichu, dbát na správnou intonaci.</p> <p>Psát správné tvary písmen abecedy.</p> <p>Opsat a přepsat jednoduché texty.</p> <p>Pracovat metodou autodiktátu, základní hygienické návyky psaní.</p> <p>Kontrolovat vlastní písemný projev.</p> <p>Psát jednoduchá sdělení.</p> <p>Rozlišovat spisovný a nespisovný jazyk. Spisovně se vyjadřovat ve větách.</p> <p>Vyjádřit svůj názor, pocity.</p> <p>Podle obrázkové osnovy vyprávět děj.</p> <p>Volit vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči.</p> <p>Respektovat základní komunikační pravidla.</p>	<p>Čtení jednoduchých textů – samostatně, ve dvojici, ve skupině, nahlas i potichu, Dbát na správnou intonaci.</p> <p>Obtahování hmatových písmen, psaní psacích tvarů do sypkého materiálu, na mazací tabulky, štětcem, křídou na tabuli.</p> <p>Opis, přepis slov, vět, textů.</p> <p>Držení psacího nástroje – špetkový úchop při psaní, pravidelná zpětná vazba.</p> <p>Kontrola písemného projevu pomocí označení chyby, postupné osamostatňování při hledání a opravě chyb. Psaní krátkých vlastních textů, vzkazy spolužákům, rodičům aj.</p> <p>Kultivování mluveného projevu, učitel by měl být vzorem.</p> <p>„Nelíbí se mi...“, „Oceňuji“, „Změnil bych...“</p> <p>Práce s osnovou. Rozšiřování slovní zásoby, vysvětlení neznámých slov, pravidla komunikace, stálá zpětná vazba o pravidlech komunikací od učitele, spolužáků, sebehodnocení, nácvik naslouchání druhému</p>

přehled dělení hlásek	<p>Jazyková výchova</p> <p>Rozlišovat a vyjmenovat samohlásky.</p>	Seznámení se skupinou samohlásek, vyhledávání, označování samohlásek ve slovech, poslech, zřetelné vyslovování a dramatizace délky samohlásek při čtení i v písemném projevu.
přehled dělení hlásek, kartičky	Rozlišovat a vyjmenovat měkké, tvrdé a obojetné souhlásky.	Seznámení se skupinou souhlásek, řazení, rozlišování, vyjmenování měkkých, tvrdých a obojetných souhlásek.
mačkáací desky s tvrdými, měkkými slabikami houby s měkkými slabikami	Zapamatovat si, vysvětlit pravidlo psaní i/y po měkkých a tvrdých souhláskách, uvést příklady, doplnit ve slovech, pravidlo aplikovat při psaní diktátu.	Vysvětlení pravidla psaní i/y po měkkých a tvrdých souhláskách, uvádění příkladů, doplňování ve slovech.
slova jednoslabičná, dvojslabičná s r, l slova r,l- je slabik./není slabikotvorné	Rozdělit slova na slabiky, rozdělit slova na konci řádku, aplikovat při vlastním písemném projevu.	Dělení slov na slabiky, vytleskávání, grafický záznam, určování počtu slabik ve slově, pravidlo rozdělování slov na konci řádku.
komoda s předměty, slovy	Rozlišit zvukovou a psanou podobu slabik dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě.	Čtení, opis, přepis slabik dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě, doplňování do slov.
vějíře se slovy s ú/ů, kontrolní kniha, sešitek	Rozlišit zvukovou a psanou podobu slova s ú, ů, zapamatovat si a vysvětlit pravidlo psaní ú,ů, uvést příklady, doplnit do slov, pravidlo aplikovat při psaní diktátu, Pravidlo aplikovat ve vlastním písemném projevu.	Seznámení s pravidlem psaní ú/ů, uvádění příkladů, doplňování do slov, zápis slov s ú/ů.
sady vět – ČR sady vět - Ježek	Ze slov vytvořit smysluplné věty,	Vymýšlení, skládání vět, případně jejich zápis.
slova na kartičkách, přehled, kontrola.	Rozlišit vlastní jména osob a zvířat.	Pravidlo psaní velkých písmen, práce se jmény dětí, rodičů, názvy měst, vodních toků, hor, doplňování, zápis slov.

<p>karty se slovy k doplnění souhlásky, kontrola</p>	<p>Poznat párové souhlásky, doplnit uprostřed a na konci slov, zdůvodnit pravopis.</p>	<p>Seznámení se skupinou párových souhlásek, vysvětlení pravidla a způsobu zdůvodňování použití souhlásky, doplňování do slov, zápis slov.</p>
<p>antonyma - dvojice slov domino karty s činnostmi</p>	<p>Porovnávat významy slov – slova nadřazená, podřazená, souřadná, slova protikladná a souznačná, zapamatovat si a vysvětlit pojmy slova nadřazená, podřazená, souřadná, slova protikladná a souznačná, uvést příklady, zapsat.</p>	<p>Vysvětlení pojmů slova nadřazená, podřazená, souřadná, slova protikladná a souznačná, procvičování na příkladech, zápis slov, třídění slov do skupin.</p>
<p>přehled slovních druhů slovní druhy na kartách slovní druhy na kartičkách a věty</p>	<p>Rozlišovat slovní druhy v základním tvaru – podstatná jména,</p>	<p>Vyvození podst. jmen – osoby, zvířata, věci, třídění předmětů, obrázků, slov do skupin, přiřazení symbolu, zápis slov, doplnění ve cvičeních.</p>
	<p>Slovesa</p>	<p>Vyvození sloves – co osoby, zvířata, věci dělají, co se děje, dramaturgie činností na kartách, práce s obrázky činností, přiřazení symbolů zápis slov, doplnění ve cvičeních.</p>
<p>předložky a předměty slovesa – soubor kartiček s obrázky přídavná jména – soubor kartiček s obrázky</p>	<p>Předložky a spojky, vysvětlit, jak je poznám v textu, označit symboly, uvést příklady, najít v textu.</p>	<p>Příklady předložek a spojek na kartičkách, přiřazení symbolu, zápis slov, doplnění ve cvičeních.</p>
<p>sady vět – ČR sady vět - Ježek</p>	<p>Ukázat konec věty a začátek věty následující, rozlišovat grafickou podobu věty.</p>	<p>Vymyšlení, skládání vět, jejich zápis, příkládání interpunkčního znaménka na konci věty, doplňování velkého písmene na začátku věty.</p>

<p>druhy vět – téma Ježek - pojmy, věty, znaménka sady vět – ČR sady vět - Ježek</p>	<p>Rozlišovat druhy vět – oznamovací, rozkazovací, tázací a přací, napsat příslušná interpunkční znaménka na konci vět, vymyslet příklady všech druhů vět.</p>	<p>Seznámení, vysvětlení pojmu věta - oznamovací, rozkazovací, tázací a přací, pojmenování a vysvětlení použití příslušných interpunkčních znamének na konci vět podle druhu, vymýšlení příkladů, zápis a určování, třídění vět podle druhu.</p>
<p>příběhy na kartách - komiks</p>	<p>Spojovat a oddělovat věty.</p> <p>Uspořádat věty v časové sousednosti.</p>	<p>Práce se souvětími, řazení, třídění vět, které k sobě patří.</p> <p>Práce s příběhy na kartách, řazení v časovém sledu.</p>
	<p>Literární výchova</p> <p>Naslouchat přednesu.</p> <p>Vyjadřuje své pocity z přečteného textu.</p> <p>Rozlišovat poezii a prózu.</p> <p>Přečtený text vyprávět.</p> <p>Číst a přednášet z paměti vhodný literární text.</p>	<p>Naslouchání přednesu, hodnocení, poslech literárních textů</p> <p>Reprodukce textu, vyjadřování pocitů, „líbilo se mi, nelíbilo se mi“... Základní literární pojmy- poezie, próza, uvedení příkladů, podle textu určit, jde-li o poezii či prózu.</p> <p>Tvořivé činnosti s literárním textem Rozvoj sluchové a zrakové percepce, paměti, práce s literárním textem – doplňování slov do textu, dovyprávění příběhu, vymýšlení vlastních textů, skládání textu z částí, práce s osnovou.</p>

MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

Charakteristika

Marie Montessori mluví o matematice jako o cestě k poznání světa. Rozvíjení matematického ducha dítěte je účinné, když dbáme také na dodržování základních principů pedagogiky Montessori. Žák se učí přirozeně od lidí a věcí, kterými je obklopen. Když je mu dána možnost pohybovat se, dotýkat se a pozorovat předměty, pomáhá mu to později lépe chápat matematické souvislosti a poznávat, že matematika je všude kolem nás. Zjišťuje, že s matematikou se setkává každodenně v nejrůznější podobě.

V montessori třídě navazujeme na poznatky z praktického života a pracujeme s žáky na konkrétním matematickém materiálu, postupně přecházíme na pomůcky abstraktní a převádíme žáka k pracovnímu sešitu. Matematika se odehrává také v rámci projektového vyučování, aby žáci brzy vnímali matematiku jako součást našeho života a její použití jim přinášelo smysl.

Aby žák pochopil počítání, musí splnit dva úkoly – je potřeba, aby si prožil množství a naučil se názvy jednotlivých číslic - po postupném pochopení dochází k propojení. Průvodcem na cestě matematiky jsou specifické názorné matematické pomůcky, které navazují na smyslový materiál a žáky přirozenou a konkrétní formou vedou k pochopení početních operací a vzorců. Práce s matematickými pomůckami má svou metodiku, a způsob, jak postup předvést žákovi.

Jednotlivé pomůcky jsou řazeny podle obtížnosti. Je nutné vědět, ke které činnosti se vrátit, když žák nepochopí další krok. Učitel má znát nejen matematické souvislosti, postupné logické návaznosti, ale být i pozorovatelem vývoje jednotlivých žáků. Pomůcky je možno přeskakovat podle senzitivních fází vývoje jednotlivých žáků a jít vstříc matematickému zájmu žáka.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

Výchova demokratického občana

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Multikulturní výchova

Environmentální výchova

Mediální výchova

2. ROČNÍK

pomůcky	výstup	Učivo
<p>velké červenomodré tyče malé červenomodré tyče Seguinovy tabulky I, II</p> <p>sčítací proužková tabulka odčítací proužková tabulka krabičky s příklady-sčítání krabička s příklady – odčítání příklady na kartičkách – jednociferná, dvouciferná čísla prstové tabulky stovková tabule velká stovková tabule symboly pro porovnávání čísel perlový materiál, karty s čísly velká korálková krabice úvodní podnos perlový materiál (banka), karty s čísly krabička s číslicemi karty se slovními úlohami, kontrola</p> <p>malá násobková tabulka dělicí tabulka Pythagorejská tabulka látková stovková tabule násobkové řetězy velká korálková krabice prstové tabulky krabička s příklady (všechny kombinace) -na násobení -na dělení kartičky s příklady (všechny kombinace)</p>	<p>Zapsat, sčítat odčítat příklady v oboru do dvaceti bez přechodu přes desítku.</p> <p>Zapsat, sčítat odčítat příklady v oboru do dvaceti s přechodem přes desítku přečíst a zapsat čísla do sta.</p> <p>Vyznačit čísla do sta na číselné ose.</p> <p>Seřadit, porovnat čísla do sta.</p> <p>Orientovat se v řádech jednotek desítek, stovek.</p> <p>Sčítat, odčítat do sta, provést kontrolu.</p> <p>Zapamatovat si, vysvětlit pravidlo počítání se závorkami, vypočítat příklad. Samostatně vytvořit zápis a řešení slovních úloh v boru do sta. Seznámit se s principem násobilky do sta.</p>	<p>Zapisování, sčítání, odčítání příkladů v oboru do dvaceti.</p> <p>Zapisování, sčítání, odčítání příkladů v oboru do dvaceti s přechodem přes desítku. Čtení, zapisování čísel v oboru do sta. Práce s číselnými řetězy, vyznačování čísel na číselné ose. Řazení, porovnávání čísel v oboru do sta.</p> <p>Zapisování jednotek, desítek ve dvouciferných číslech, seznámení s pojmy desítka, jednotka.</p> <p>Zapisování a řešení příkladů na sčítání odčítání do sta.</p> <p>Vysvětlení pravidla počítání se závorkami, počítání příkladů. Slovní úlohy s výpočty do sta, seznámení se strukturou slovních úloh – zápis, výpočet, zkouška, odpověď. Práce s konkrétním materiálem k násobení, dělení. Zápis a řešení příkladů na násobení, dělení do sta.</p>

<p>„obchod“, karty s obrázky k nakupování</p>	<p>Popsat rozdíl mezi bankovkou, mincí, uvést příklad. Poznat mince, bankovky do sta. Počítat s mincemi a bankovkami v korunách, Eurech.</p>	<p>Bankovky, mince – práce s „obchodem“.</p>
<p>geometrický kabinet geometrická komoda</p>	<p>Samostatně si připravit pomůcky k rýsování, udržovat je připravené (tužka, pravítko)</p>	<p>Hygiena rýsování.</p>
<p>růžová věž hnědé schody válečky s úchyty</p>	<p>Narýsovat, označit, popsat bod v rovině, na přímce. Vysvětlit, poznat rozdíl mezi čarou, přímkou, úsečkou.</p>	<p>Bod, přímka, čára, úsečka.</p>
<p>geometrická tělesa - konkrétní předměty</p>	<p>Narýsovat úsečku dané délky. Porovnat, změřit úsečku, pojmenovat úsečku, přečíst název.</p>	<p>Rýsování přímek, úseček, náčrt křivé, rovné čáry. Porovnávání, měření, rýsování úseček dané délky.</p>
<p>modely geometrických těles modely předmětů binomická krychle trinomická krychle</p>	<p>Upořádat úsečky podle velikosti. Poznat, přiřadit název, vymyslet příklad k tělesům - krychli, kvádr, kouli, válec, kužel.</p>	<p>Řazení úseček podle velikosti. Tělesa, práce s modely.</p>

Hudební výchova

Charakteristika

Seznamování žáka s hudbou probíhá (stejně jako seznamování s jazykem) ve třech rovinách:

1. poslech a nápodoba
2. seznámení a zkoumání jednotlivých zvuků či tónů, hledání vztahů mezi nimi
3. grafický záznam získaných konkrétních zkušeností, zápis pojmů, notopis

Se světem zvuků, tónů se tedy žák seznamuje nejprve v podobě zpívané a poté v podobě hrané, opět postupujeme podle pravidla od jednoduchého ke složitějšímu, od konkrétního k abstraktnímu.

Hranou podobu hudby žák prožívá při práci s pomůckou, která se jmenuje zvonky, používáme také nástroje Orffova instrumentáře.

Pro montessori pedagogiku je také v souvislosti s jazykem a hudbou specifická práce s tichem, cvičení ticha je možno realizovat ve výuce v podstatě kdykoliv (ztišení, zklidnění, navození nebo posílení koncentrace, příprava pro jemné vnímání rozdílů mezi tóny, soustředěnost na možnost vlastního i samostatného (bez zásahu učitele) odvození souvislostí a pravidel v hudbě.

Obsah předmětu Hudební výchova propojujeme s tématy Kosmické výchovy (např. zvuky v přírodě, hra na tělo, seznámení se s různými hudebními nástroji, s hudebními nástroji různých národů, s hudebními skladateli („vážná hudba“), hudebními díly, charakterem hudby různých národů (lidová hudba), s dějinami hudby, současnými hudebními styly, žánry aj.) i s oblastí matematiky a jazyka.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

Výchova demokratického občana

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Multikulturní výchova

Environmentální výchova

Mediální výchova

2. ROČNÍK

pomůcky	Výstup	učivo
sada zvonků	Rozlišovat rytmus pomalý a rychlý, melodii stoupavou a klesavou, zeslabování a zesilování. Vytleskat rytmus podle říkadel a písní. Zazpívat vybrané lidové písně a vánoční koledy, umělou píseň.	Vokální činnosti -pěvecký a mluvený projev (pěvecké dovednosti, hlasová hygiena, dynamicky odlišený zpěv, rozšiřování hlasového rozsahu) -realizace písní ve 2/4 a 3/4 taktu
karty s hudebními pojmy	Rozlišovat noty, pomlky a takty.	Instrumentální činnosti -hra na hudební nástroje (reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí nástrojů Orffova instrumentáře) -rytmický kánon, hudební hry (otázka -odpověď, ozvěna)
obrázky s hudebními nástroji k příkládání	Poznat, rozlišit hudební nástroje podle zvuku (klavír, trubka, housle, pikola)	
sada zvonků	Užívat jednoduché rytmické nástroje. Doplnit zpěv hrou na jednoduché hudební nástroje.	
sada zvonků	Pohybovat se v daném rytmu, při tanci tleskat, do pochodu bubnovat, pohybově vyjádřit hudbu, zpívat s tancem. Osvojit si poskok a přeměnný krok	Hudebně pohybové činnosti -taktování, pohybový doprovod znějící hudby -pohybové vyjádření hudby - pantomima a pohybová improvizace
obrázky s hudebními nástroji k příkládání	Rozlišovat umělou a lidovou píseň. Poznat další hudební nástroje (trubka, klarinet, buben) Seznámit se s vybranými skladbami klasiků. slovně vyjádřit, charakterizovat hudbu.	Poslechové činnosti -hudebně výrazové prostředky, hudební prvky (melodie, rytmus) -hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální. Lidský hlas, hudební nástroj -hudební formy (pochod, ukolébavka, polka) -poslech dětského sboru a capella a s doprovodem - interpretace hudby

Pracovní činnosti
Charakteristika
<p>Žákům je nabízena možnost vyzkoušet práci s různými materiály, vybírají si alespoň ze dvou možností práce nebo možnosti různých variant, žák by vždy měl mít v něčem volbu.</p> <p>Učitel respektuje vlastní tvořivé přístupy, návrhy žáků, žákovské pojetí zadání práce v rámci daných pravidel.</p> <p>Učitel zprostředkovává žákům různé výrobní postupy, sleduje schopnost žáků dodržovat určitý pracovní postup.</p> <p>Obsah předmětu Pracovní činnosti propojujeme s tématy Kosmické výchovy i s oblastmi matematiky a jazyka.</p>
Průřezová témata
<p>Osobnostní a sociální výchova</p> <p>Výchova demokratického občana</p> <p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</p> <p>Multikulturní výchova</p> <p>Environmentální výchova</p> <p>Mediální výchova</p>

2. ROČNÍK

pomůcky	Výstup	učivo
	<p>Umí mačkat, trhat, lepit, stříhat, vystříhovat, skládat a překládat papír.</p> <p>Umí vytvářet jednoduché prostorové tvary z papíru.</p> <p>Dovede navlékat a aranžovat přírodní materiál.</p> <p>Umí navléknout jehlu, udělat uzel, stříhat textil.</p> <p>Naučí se zadní steh, umí přišíť knoflíky.</p> <p>Umí slepit textilií, vyrobí jednoduchý textilní výrobek.</p> <p>Pracuje podle slovního návodu nebo předlohy.</p> <p>Dovede sestavovat stavebnicové prvky.</p> <p>Umí montovat a demontovat stavebnici</p> <p>Zná základy péče o pokojové květiny, otírání listů, zalévání, kypření.</p> <p>Umí zasít semena provádí pozorování a zhodnotí výsledky pozorování.</p> <p>Chová se vhodně při stolování, připraví tabuli pro jednoduché stolování, připraví jednoduchý pokrm (studená kuchyně)</p> <p>Udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch.</p>	<p>práce s papírem</p> <p>práce s přírodninami</p> <p>práce s textilem</p> <p>Práce se stavebnicí, montáž a demontáž.</p> <p>Péče o nenáročné rostliny. Podmínky pro pěstování rostlin.</p> <p>Příprava jednoduché tabule. Pravidla správného stolování</p>

Tělesná výchova

Charakteristika

Principy tělesné výchovy:

- přirozený pohyb, radost z pohybu, posilování tělesné zdatnosti
- takový pohyb, jaký si žáci zvolí v rámci dané nabídky, vycházející ze zájmu žáků, z jejich návrhů
- podpora samostatnosti, nezávislosti na učiteli, respekt pravidel – hry, cvičení, pokud znají pravidla a umí cvičit bezpečně, učitel zasahuje co nejméně
- učitel je pomocník – např. příprava nářadí, žáci si rádi zvolené aktivity organizují sami, učitel je oporou a autoritou, pokud to žáci potřebují
- učitel určuje téma hodiny, ukazuje, seznamuje s tím, co si žáci procvičí určitým cvikem, s určitým náčiním, na určitém nářadí
- překonávání překážek, zkvalitňování vlastního výkonu, bezpečné a motivující prostředí pro vyzkoušení gymnastických, atletických dovedností
- soutěžení – po domluvě s žáky, jednorázová forma – vyhodnotíme, ukončíme, společně mluvíme o pocitech, které mohou provázet výhru, prohru...
- rozvoj fyzických (obratnost, rychlost, síla...) i charakterových vlastností (vytrvalost, respekt druhého, čestnost, zodpovědnost...), spolupráce (cvičení, plnění úkolů ve skupinách)

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

Výchova demokratického občana

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Multikulturní výchova

Environmentální výchova

Mediální výchova

2. ROČNÍK

pomůcky	výstup	učivo
	<p>Zvládá základní přípravu organismu před pohybovou aktivitou, zná protahovací cviky pro zahřátí a uvolnění.</p> <p>Spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti.</p> <p>Dbá na správné držení těla při různých činnostech i provádění cviků.</p> <p>Dbá na správné dýchání zná kompenzační a relaxační cviky.</p> <p>Zvládá vyjádřit melodii rytmem pohybu.</p> <p>Zná základní tělocvičné pojmy – názvy pohybových činností, tělocvičného náradí a náčiní.</p> <p>Zná pojmy z pravidel soutěží.</p> <p>Dodržuje pravidla bezpečnosti při sportování v tělocvičně, na hřišti, v přírodě.</p> <p>Zná a reaguje na smluvené povely, gesta, signály pro organizaci činnosti.</p> <p>Používá vhodné sportovní oblečení a sportovní obuv.</p> <p>Spolupracuje při jednoduchých týmových a pohybových činnostech a soutěžích.</p> <p>Jedná v duchu fair play.</p> <p>Zvládne přihrávku jednoruč, obouruč.</p> <p>Zná a dodržuje základní pravidla her,</p>	<p>Příprava organismu ke sportovnímu výkonu, zdravotně zaměřené činnosti.</p> <p>Cvičení během dne, rytmické a kondiční formy cvičení pro děti – jednoduché tanečky, základy estetického pohybu.</p> <p>Tělocvičné pojmy - komunikace v TV.</p> <p>Bezpečnost při sportování.</p> <p>Základy sportovních her - míčové hry a pohybové hry, pohybová tvořivost a využití netradičního náčiní při cvičení, organizace při TV, Pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností – her a soutěží, zásady jednání a chování.</p>

	<p>je schopen soutěžit v družstvu. Je si vědom porušení pravidel a následků pro sebe a družstvo.</p> <p>Zná techniku hodu kriketovým míčkem. Zná polovysoký start předá kolík a běží štafetu, zná princip běhu v terénu. Nacvičí skok do dálky účastní se atletických závodů.</p> <p>Zvládne kotoul vpřed, kotoul vzad s dopomocí, stoj na lopatkách. Cvičí na žebřinách, umí skákat přes švihadlo dokáže podbíhat dlouhé lano. Provádí cvičení na lavičkách. Provádí přetahy a přetlaky na tyči vyšplhá alespoň 3 přítahy.</p> <p>Projevuje přiměřenou radost z pohybové činnosti, samostatnost, odvahu a vůli pro zlepšení pohybové dovednosti. Učí se respektovat zdravotní handicap, zná význam sportování pro zdraví.</p> <p>Uplave minimálně 17m jedním plaveckým způsobem. Zná další dva plavecké způsoby. Zná a reaguje na smluvené povely. Zná základní plaveckou terminologii.</p>	<p>Základy atletiky - rychlý běh, skok do dálky, hod míčkem, rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly a pohyblivosti a koordinace pohybu, výběh na signál, různé typy běhu, běh v terénu.</p> <p>Základy gymnastiky - cvičení na nářadí a s náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, průpravná cvičení a úpoly.</p> <p>Vztah ke sportu – zásady jednání a chování fair play.</p> <p>Kraul, znak, prsa (rozloženě s dopomocí a s nácvikem dýchání), hry ve vodě, ponoření do hloubky ze splývavé polohy, skoky do vody po hlavě ze sedu s vyplaváním Orientace pod vodou.</p>
--	--	--

Pomůcky

Vějíře s dvojhláskou

Popis:

Čtení slov s použitím dvojhlásky.

Postup:

Slož slovo na vějíři a přečti si ho.

Práce s knížkou Tygr a myš

Popis:

Nácvik čtení s porozuměním.

Postup:

Přečti si úkoly a postupuj podle jednotlivých bodů.

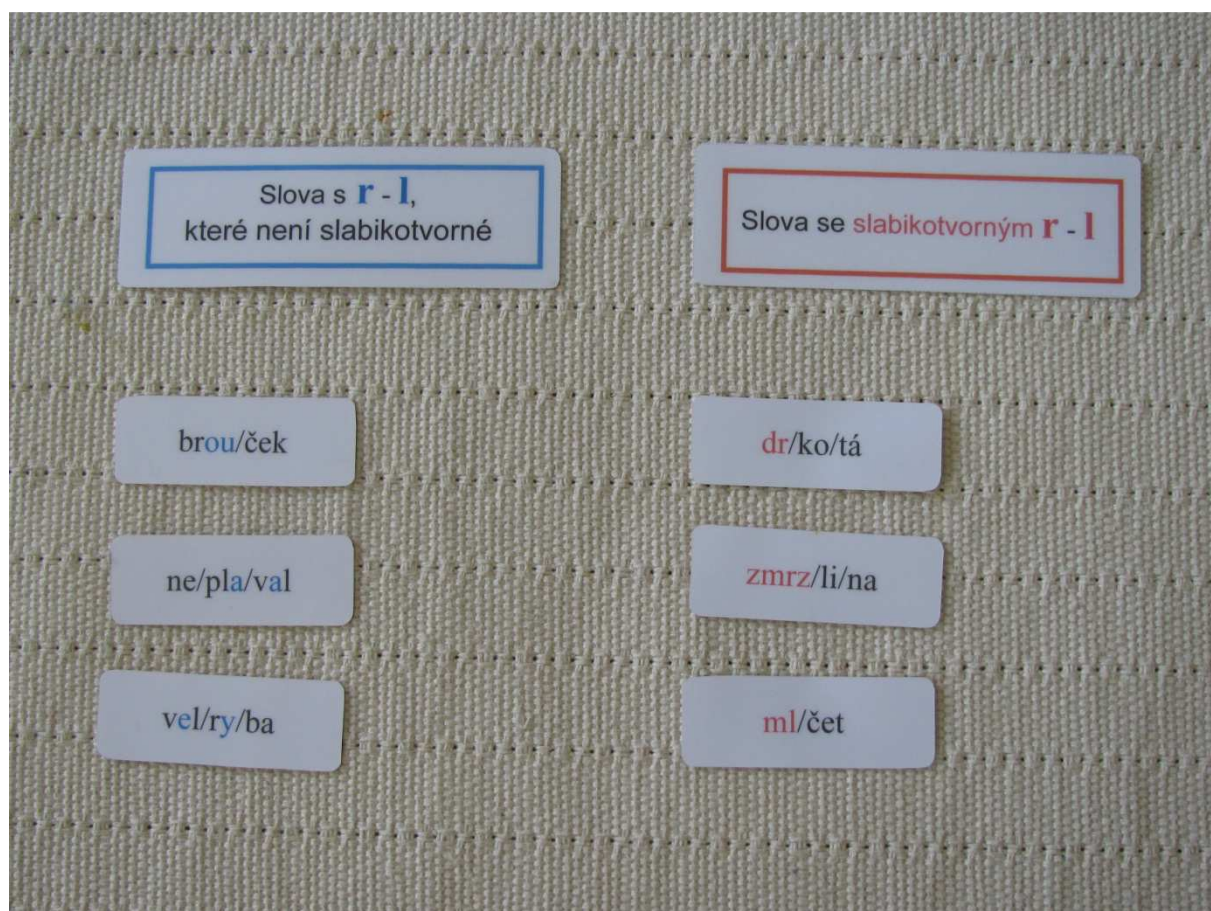
Slova s r-l (slabikotvorné), slova s r- l (neslabikotvorné)

Popis:

Slabikotvorné r, l ve slovech.

Postup:

Rozděl slova do skupin.

Rýmové domino

Popis:
Rýmy.

Postup:
Přečti slovo na kartičce a najdi mezi obrázky jeho rým. Přilož jako domino.
Příklad: koště – kleště.

Varianta: Vytvoř si knížku rýmů.

Párové souhlásky

Popis:

Pravopis koncovek u párových souhlásek.

Postup:

Vyskládej si kartičky na kobereček. Pozorně si prohlédni obrázky a doplň správnou koncovku.

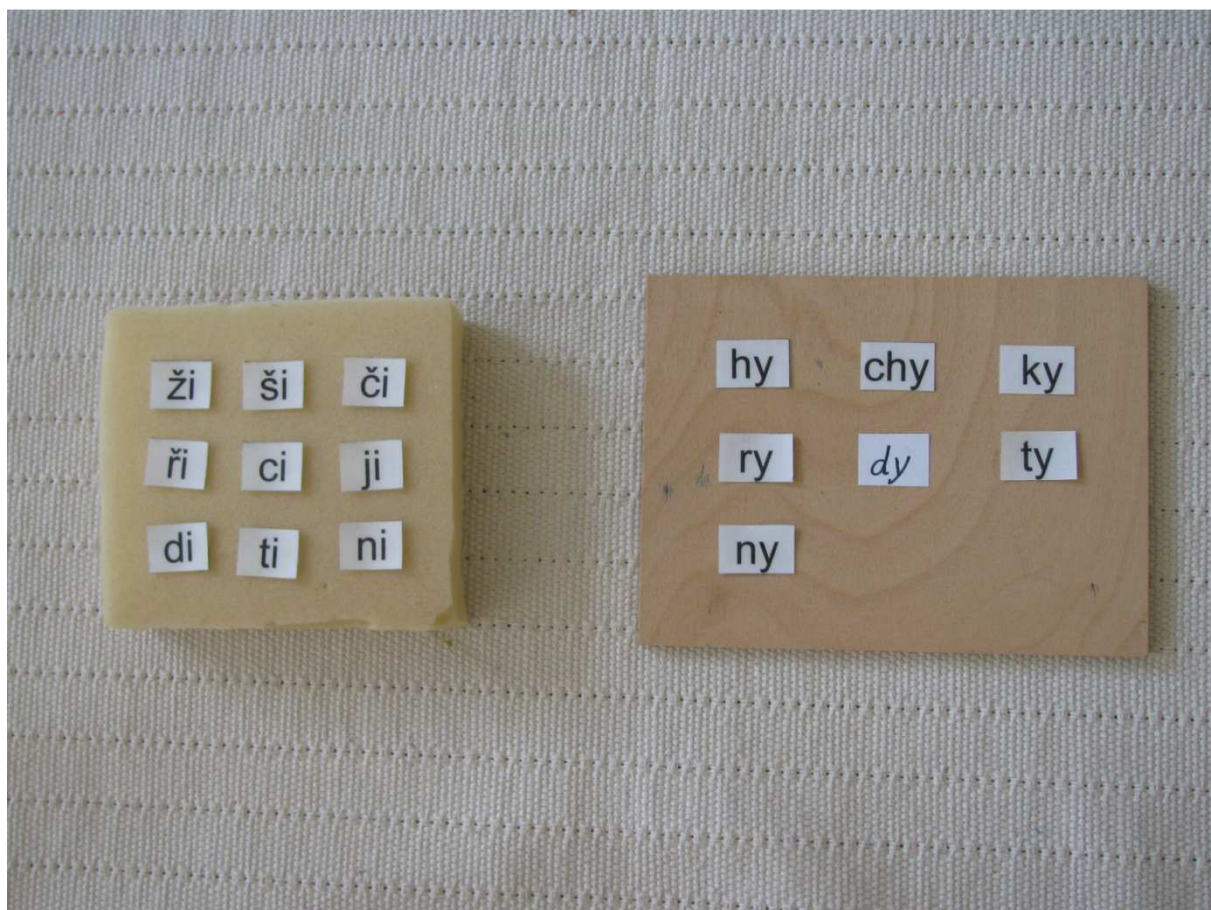
Měkké a tvrdé slabiky

Popis:

Pravopis měkkých a tvrdých slabik.

Postup:

Při psaní použij jako pomůcku. Měkké slabiky jsou na molitanu. Tvrdé na dřevě.

Varianty:

Napiš si slova s měkkými a tvrdými slabikami a přilož na správnou desku.

Předpony a přípony

Popis:

Kořen, předpony, přípony.

Postup:

Vyber si kořen a doplňuj k němu předpony a přípony, aby vzniklo smysluplné slovo.

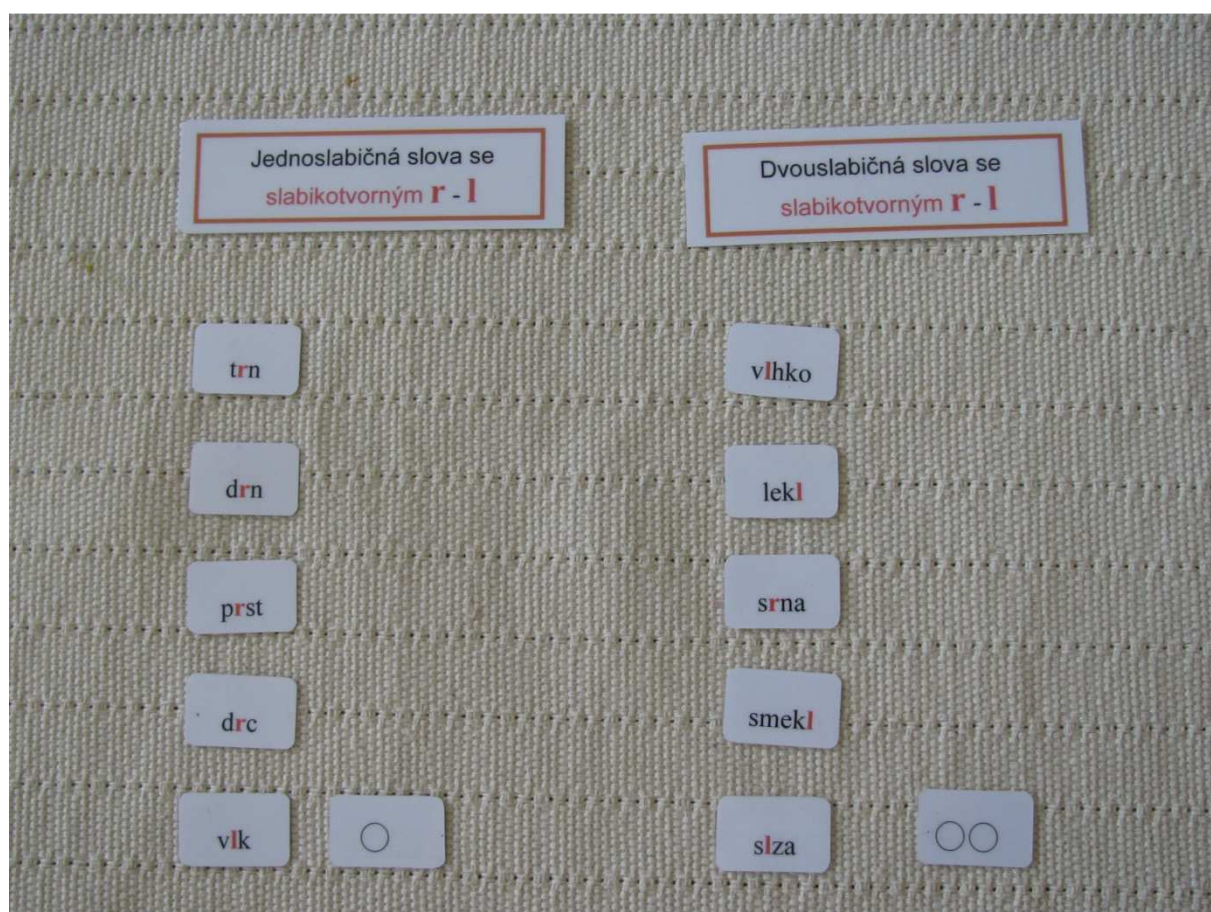
Jednoslabičná a dvojslabičná slova se slabikotvorným r, l

Popis:

Slabikotvorné r, l ve slovech.

Postup:

Rozděl slova do skupin.

Podstatná jména – psaní velkých písmen

Popis:

Velké písmeno u vlastních jmen a názvů

Postup:

Rozlož si popis ke třem sloupečkům. Do prvního sloupce polož obrázek, do druhého přidej obecné jméno. Do třetího sloupce správně doplň vhodné vlastní jméno.

Africká zvířata – modely příkládání

Popis:

Nácvik čtení.

Postup:

Přikládej slova k zvířátkům.

Varianty:

Přepiš slova do sešitu.

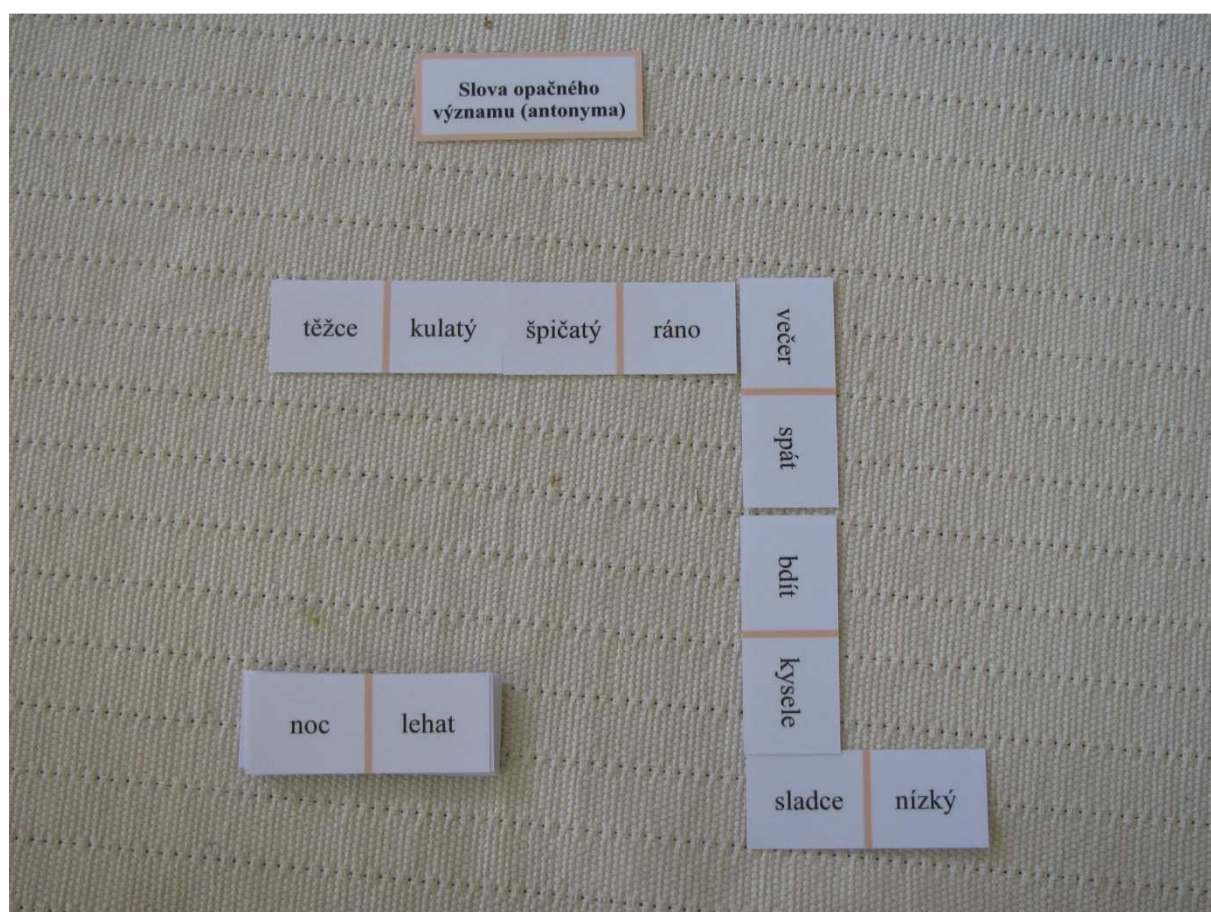
Antonyma - domino

Popis:

Antonyma - slova opačného významu.

Postup:

Přikládej k sobě dvojice s opačným významem. Příklad: ráno x večer.

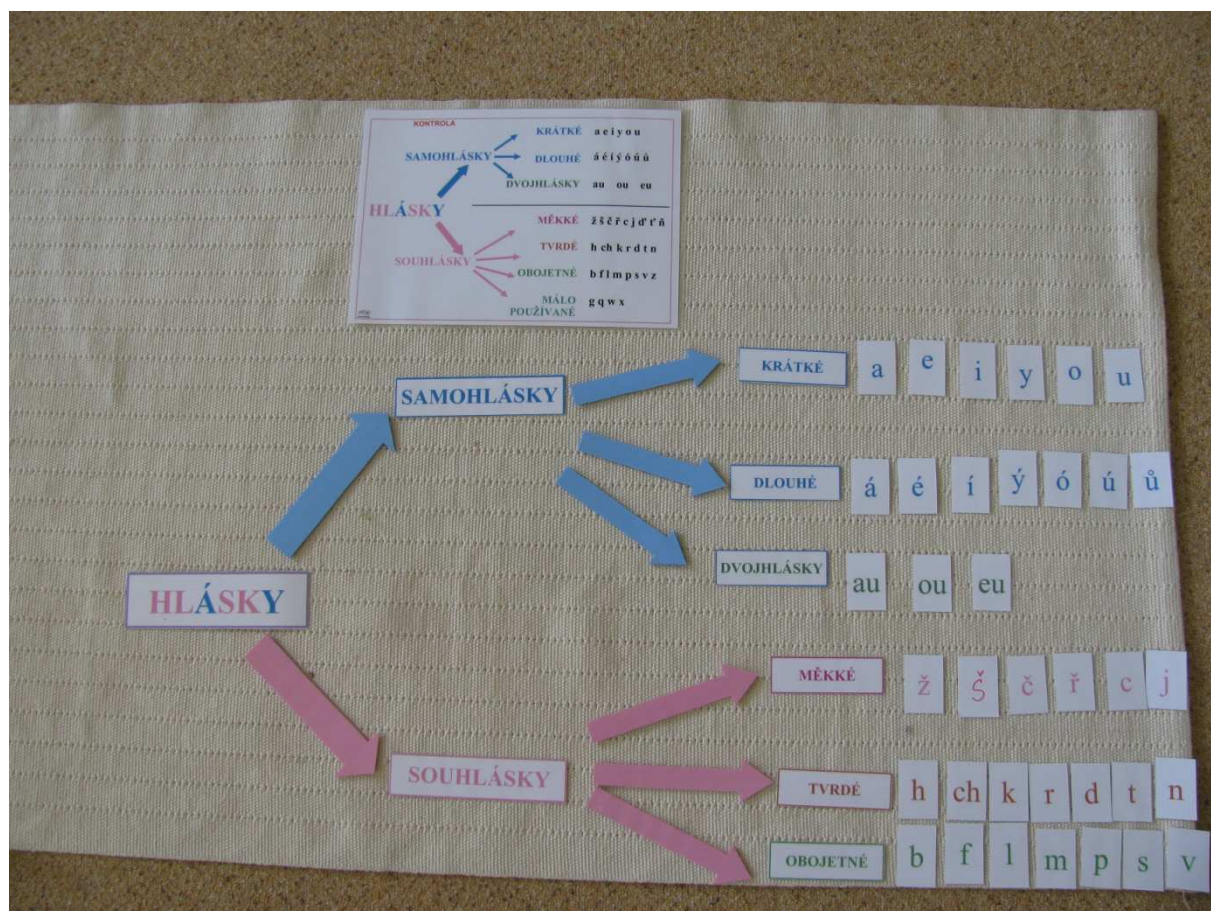
Dělení hlásek

Popis:

Dělení hlásek.

Postup:

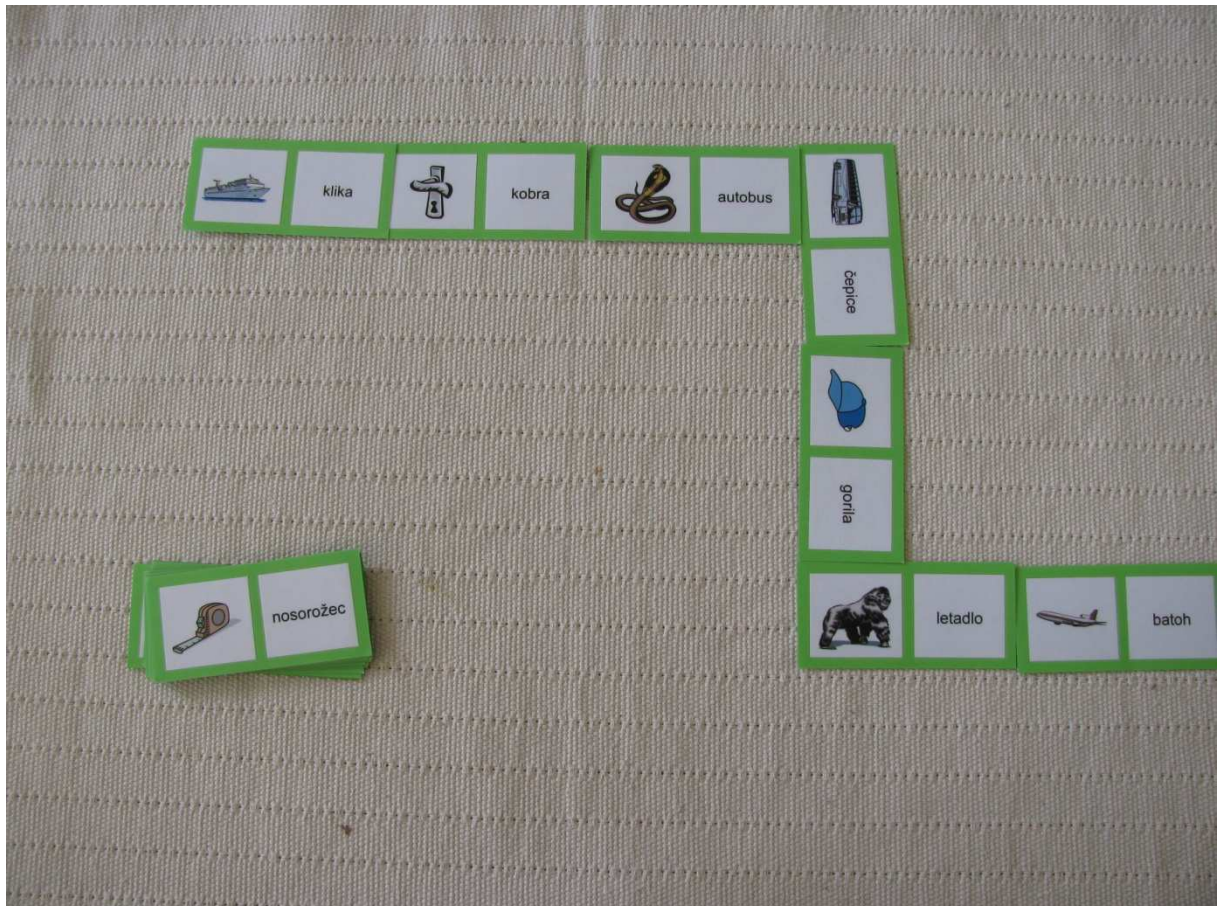
Rozděl hlásky a proved' kontrolu.

Obrázkové domino

Popis:
Čtení slov.

Postup:
Přečti slovo a přiřaď k němu obrázek. Skládej jako domino.

Hledání hlásky ve slově – kolíček

Popis:

Hlásková analýza slov.

Postup:

Přečti si písmeno. Urči správnou polohu písmene ve slově. Označ kolíčkem. Zkontroluj na zadní straně.

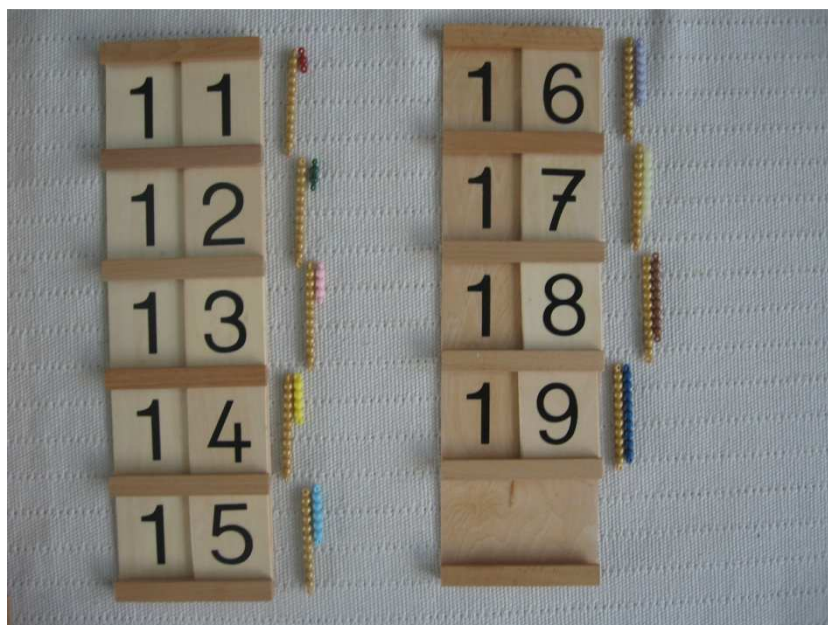

SEGUINOVA TABULKA I (10 – 19)

Popis: numerace do 20, práce s číselnými symboly spojená s konkrétním množstvím, seznámení s čísly 11-19, procvičení, upevnění, zavedení správných názvů („dvanáct“ místo „jedna desítka a dvě jednotky“)

Postup:

1. Přines krabici s tabulkami na kobereček.
2. Vyndej tabulky, číslice 1-9 vyskládej zleva doprava nad tabulky
3. Učitel ukáže na 10, řekne: „Deset.“
4. Ukáže na 1, řekne: „Jedna.“
5. Učitel zasune 1 do prvního políčka, řekne: „Jedenáct“.
6. Můžeš pokračovat (až k 19). Pokud dítě ještě nezná pojmy, vše říká učitel a dítě může pracovat pouze s materiálem.
7. Třístupňová metoda
8. Materiál uklid' a odnes na své místo v polici.

Doplňkový materiál: barevné korálkové schody, Seguinova tabulka II, tužka, kartičky k zapsání čísel (sešit)

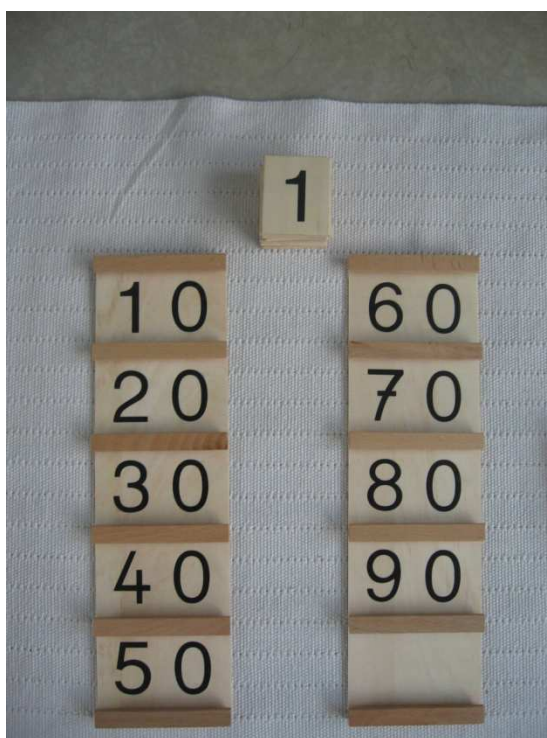
Literatura: pracovní listy, pracovní sešity

SEGUINOVA TABULKA II (11 – 99)

Popis: numerace do sta, tvorba dvojciferných čísel, propojení čísla a množství, procvičení čtení a zápisu čísel 10-99, číselné řady ve všech desítkách do sta

Postup:

1. Pracujeme stejným způsobem jako u předchozí tabulky.
2. K číslu 10 postupně přidávám čísla 1 – 9. K číslu 20 opět přidáváme zase čísla 1-9. K číslu 30 přidáváme opět čísla 1-9. Takto pokračujeme až k devadesáti. (Nemusíme ve stihnout při jedné ukázce).¹

Doplňkový materiál: barevné korálkové schody, Seguinova tabulka I, karty s dvojcifernými čísly 10-99, tužka, kartičky k zapsání čísel (sešit)

Literatura: pracovní listy, pracovní sešity

---

¹ Abych věděla, jaké číslo jsem již použila, vracím ho zpět a pokládám na koberec číslem dolů (rubem nahoru). Někdy stačí, když mezi čísly, která jsme již použili, necháme mezeru.

STOVKOVÝ ŘETĚZ

Popis: práce s konkrétním materiálem a propojení s číslem, vyvození desítek do sta, první druhá...desítka, lineární počítání, prožití množství 1-100, upevnění pořadí čísel, počítání po desítkách, orientace v číselné řadě 1-100, číslo před, číslo za, větší, menší, příprava na násobení, druhou mocninu, lineární, prostorové vnímání

Postup:

1. Přines si v dlani poskládaný řetěz na kobereček (při práci s větší skupinou doporučuji nosit řetěz v košíku, nošení v dlani souvisí s hmatovým vnímáním stovky – viz stovkový čtverec v úvodním podnosu).
2. Přines si průhlednou krabičku s číslicemi.
3. Přines 10 zlatých desítek a zlatou stovku.
4. Přines karty s čísly k úvodnímu podnosu.
5. Polož zlatou stovku, vedle poskládej vedle sebe 10 desítek, vedle slož řetěz, můžeš porovnávat, poměřovat.
6. Roztáhni řetěz, zelené kartičky s číslicemi 1-19 přiřaď k řetězu.
7. Modré kartičky přiřaď k desítkám, červenou ke stovce.
8. Počítání jezdcem, přiřazování bílých trojúhelníčků s číslicemi.
9. Uklid' všechnen materiál na své místo v polici a na háčku.²

Doplňkový materiál:

karty s čísly z úvodního podnosu – použijeme číslici 100, bílé šipky se všemi čísly od 1 do 100, na pruhu papíru jsou napsaná všechna čísla 1 – 100, papír je srolovaný a děti jej přiloží ke stovkovému řetězci a kontrolují, zda jsou čísla přiložená správně, číselná osa, karty (sešít) k zápisu čísel, tužka

Literatura:

pracovní listy, pracovní sešity

---

² Se stovkovým řetězcem je třeba pracovat v různých polohách, aby si dítě nezafixovalo jen jediné řešení. Rozložit řetězec pokaždé na jiném místě, jednou vodorovně, jindy svisle...

TISÍCOVÝ ŘETĚZ

Popis: prožití množství 1000, pojmenování číslic 1-10, počítání po stovkách-objevování stovek, hledání stovkových řetězců, počítání po desítkách - objevování desítek, orientace v číselné řadě 1-1000, posloupnost, řád, příprava na násobení a druhou a třetí mocninu, lineární, prostorové vnímání

Postup:

1. Přines tisícový řetěz na kobereček zavěšený přes dlaň (nejprve ukáže učitel, při práci s větší skupinou doporučuji nosit řetěz v košíku, nošení v dlani souvisí s hmatovým vnímáním množství – tisíc korálků, to je opravdu hodně, řetěz je dlouhý...).
2. Přines průhlednou krabičku s číslicemi.
3. Přines 10 zlatých stovek, číslici 1000.
4. Rozlož si řetěz na koberec, slož ho po stovkách, přikládej stovkové čtverce.
5. Můžeš porovnat, poměřit i s tisícovkou krychlí .
6. Učitel: „Kolik je v řetězu (v tisícové krychli) stovek?“ Dítě: „10.“
7. Učitel: „10 stovek na sobě je tisíc.“
8. Přiřaď kartičky k řetězu.
9. Uklid' plastové číslice do krabičky.
10. Uklid' všechn materiál na své místo v polici a na háčku.

Doplňkový materiál:

10 zlatých stovek, 1 zlatý tisíc, číselné karty z úvodního podnosu - číslice 1000, stovkový řetěz, bílé šipky se všemi čísly od 1 do 100, na pruhu papíru jsou napsaná všechna čísla 1 – 1000, papír je srolovaný a děti jej přiloží ke stovkovému řetězci a kontrolují, zda jsou čísla přiložená správně, číselná osa, karty (sešit) k zápisu čísel, tužka

Literatura:

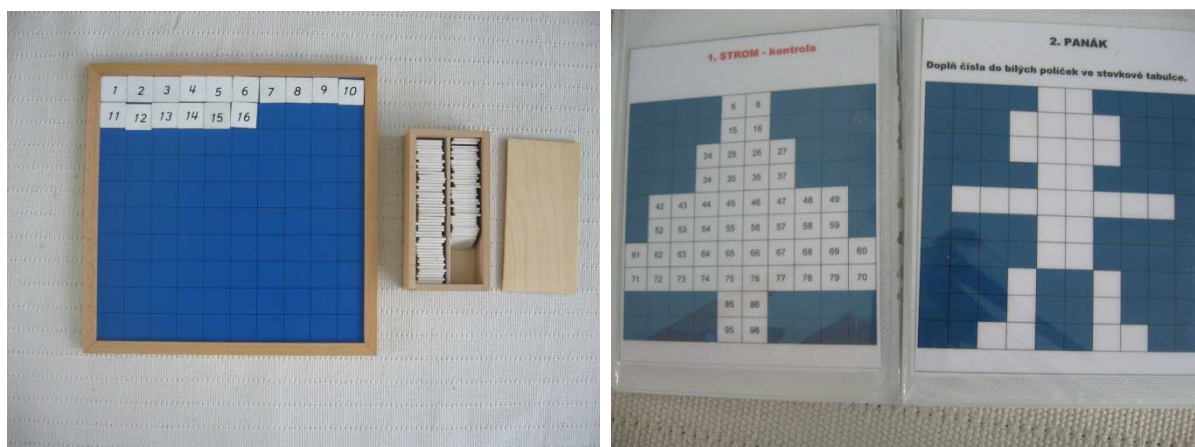
pracovní listy, pracovní sešity

STOVKOVÁ TABULE

Popis: zažití pořadí čísel 1-100, procvičování orientace v číselné řadě, orientace na ploše

Postup:

1. Přines si oběma rukama nejdřív tabulku, pak krabičku, úvodní podnos - použijeme červenou číslici 100, zlatou stovku.
2. Vyskládej číslice z krabičky podle určitého systému – od nejmenšího, po desítkách...³
3. Učitel ukáže na zlatou stovku, červenou číslici 100, začne skládat žetony do tabulky.
4. Skládej číselnou řadu po deseti. („V které desítce je např. 35?...“)
5. Skládej pod sebe např. jen čísla, která mají na konci devítku 19,29,39,49..., mají na konci pětku...
6. Uklid' žetony do krabičky.
7. Uklid' všechn materiál na své místo v polici a na háčku.

Doplňkový materiál:

stovkový řetěz

číselné karty - červená číslice 100, zlatý stovkový čtverec, **kontrolní tabulka** – plná vyskládaná tabulka (všechna pole jsou vyskládána čísly 1-100)

„kniha obrazů“ a kontrolní tabulky – využití stovkové tabule jako čtvercové sítě

karty s pokyny ke hře „šipkovaná“

tužka, kartičky (sešit) pro zapisování

STOVKOVÁ TABULE – ORIENTACE (šipkovaná)

Hraje se na:

- a) doplněné tabuli, b) na prázdné tabuli, c) na pracovním listu.

³ Dítě si dřevěné destičky s čísly vyskládá vedle tabulky. Vhodné je, složit si do řady čísla podle desítek – první řada jsou čísla z první desítky, druhá řada druhá desítka, třetí řada, třetí desítka....

